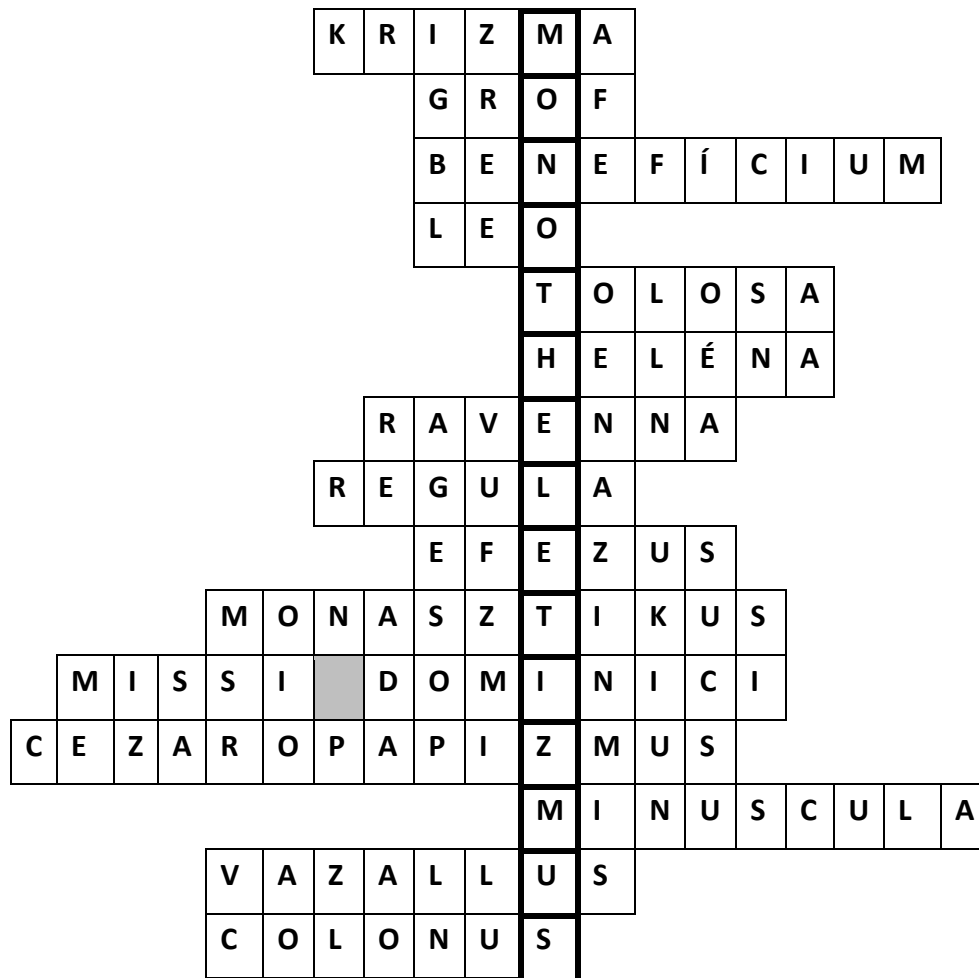

Cultura Nostra 2. forduló 2016. február 9.

1) Keresztrejtvény

A függőleges sorban a helyes megfejtést követően egy Krisztussal kapcsolatos tévtanítás fogalma olvasható!

Mit jelent ez a fogalom?

1) a király felkenéshez használt szent olaj> krizma

2) a frank birodalom közigazgatási egységei> gróf

3) nem örökíthető földbirtok> benefícium

4) pápa a Khalkedoni Zsinat idején> Leó

- 5) az első vizigót királyság központja > Tolosa
- 6) Nagy Konstantin császár édesanyja: Szent ....> Heléna
- 7) Bizánc itáliai székhelye a VI. században>Ravenna
- 8) szerzetesi szabályzat>regula
- 9) itt tartottak zsinatot 431-ben> Efezus
- 10) a szerzetesrend azon típusa, amelyben az egyes apátságok önállóak> monasztikus
- 11) királyi küldöttek Nagy Károly korában> missi dominici
- 12) egyházpolitikai rendszer, melyben a legfőbb egyházi hatalom a világi uralkodóé> cezaropapizmus
- 13) Alkuin által létrehozott írástípus: Karoling...> minuscula
- 14) hűbéres> vazallus
- 15) bérlő (latinul)> colonus

Monotheletizmus jelentése: tévtanítás, mely szerint Krisztusban csak egy akarat van, mert az isteni akarat teljesen felszívta az emberit.

16 pont

2) Állapítsátok meg az alábbi rövid információkból, hogy melyik szentről van szó?

- 1) **Szent Patrik**> tengeri rablók, fogság, Szent Germanus tanítványa, Confessio, Armagh
- 2) **Szent Benedek**> Nursia, Montecassino, Subiaco, Maurus, Placidus
- 3) **Nagy Szent Gergely**>szicíliai birtokain hat monostort alapítás, pestisjárvány Rómában, Dialogus, servus servorum Dei
- 4) **Szent Bonifác**> angliai származás, missziós püspök, kidöntette Donar istenség tölgyfáját, Fulda
- 5) **Szent Béda Venerabilis**- tanítószerzetes, Szentírás kommentárok, az angol történetírás atyja, Anglia egyháztörténete, „a bencés rend virága”

6) **Szent Boethius** „miniszter” Theoderich udvarában, filozófus, szembekerül a gótokkal, elítélték, doronggal agyonverték

6 pont

3) A térkép a korszak nagy ütközeteinek helyszíneit ábrázolja. Melyik helységek feleltethetőek meg a térkép betűinek? Párosítsátok ezeket a megadott nevekhez és évszámokhoz!

7)

Térkép betűjele	Helyszín	Évszám	Hadvezér/király/császár
D	Augsburg	955	Nagy Ottó/Lél, Bulcsú
A	Poitiers	732	Martell Károly
B	Tertry	687	Herstali Pipin
E	Hadrianopolis	378	Valens
C	Catalaunum	451	Attila

15 pont

4) Döntsétek el az alábbi állításokról, hogy igazak vagy sem! Válaszaitokat karikázással jelöljétek!

- 1) Attila testvérének meggyilkoltatásával lett birodalmának egyedüli ura. **Igaz**
- 2) A catalaunumi csatában a száli frankok a hunok oldalán harcoltak. **Hamis**
- 3) Theoderich osztrogót király egyenlőnek tartotta magát a keletrómai császárral. **Igaz**
- 4) Theoderik vejeének királyságát Klodvig számolta fel a VI. század elején. **Igaz**
- 5) A Meroving udvar rendelkezett állandó székhellyel, a királyi palotát Aachenben építették fel. **Hamis**
- 6) A Nika felkelés pártjai közül a zöldek a császárt és feleségét támogatták. **Hamis**
- 7) A kelta szerzetesek tonzúrája eltért a kontinensen megszokottól. **Igaz**
- 8) III. Leó pápát felmentették az erkölcstelenség vádja alól, mert a per folyamán nem akadt vádlója **Igaz**
- 9) Formosus pápát a „hullazsinaton” felmentették az ellene felhozott vádak alól. **Hamis**
- 10) V. Leó mindössze egy hónapig volt pápa, mivel az utóda, Kristóf megmérgeztette. **Igaz**
- 11) Német Lajos fő tanácsadója a bencés rend második alapítójának tartott Aniane-i Szent Benedek volt. **Hamis**
- 12) A vizigótok szorgalmazták gótok és római lakosok házasságát. **Hamis**

12 pont

5) Mit jelentenek az alábbi fogalmak? Válaszaitokat egy-egy mondatban fejtsetek ki, ne csak a puszta jelentést adjátok meg!

recuperatio Imperii > Iustinianus császár kísérlete a „birodalom visszaszerzésére”, a birodalom egységének helyreállítására.

Patrimonium Sancti Petri > „Péter öröksége”, az Egyházi Állam területének magva, Róma és közvetlen környéke.

Donatio Constantini > „Konstantini adomány” Nagy Konstantin Szilveszter pápának és utódainak adományozza Rómát, Itáliát, s a birodalom nyugati felét, felruházva őket a szuverén világi uralkodó jogaival.

6 pont

6) Az alábbi szövegrészletek a germánok gazdálkodására, hitvilágára vonatkoznak. Egészítsétek ki a szöveg hiányzó részeit!

A föld eredetileg az egész **törzs** tulajdonának számított. Ezt a földet háztartások szerint osztották fel **sorsolással (mi volt a felosztás módja?)**

A földet évente **egyszer** (hányszor?) szántották fel, a felszántott földbe gabonaféléket vetettek. Az elvetett mag alig hozott többet **kétszeres** termésként.

A legfőbb isten **Wotan/Odin** az ég ura..., a háború istene. Ő fedezte fel azokat a rejtélyes írásjeleket, a **rúnákat**, amelyek inkább a varázslást, mint a közlést szolgálták.

Thor/Donar volt az egyik legnépszerűbb isten, , neve azt jelenti, hogy „mennydörgés”. A német ill. az angol nap elnevezések közül a német **Donnertsag** ill. az angol **Thursday** az isten emlékét őrzi.

7) Történetírók és műveik. Mely népek történetével foglalkoztak az alábbi történetírók?

Jordanes> gótok

Cassiodorus>gótok

Tours-i Gergely>frankok

Paulus Diaconus> longobárdok

4 pont

8) Hányas számú kép tartozik a táblázatban található nevekhez?

Mi látható a képeken?

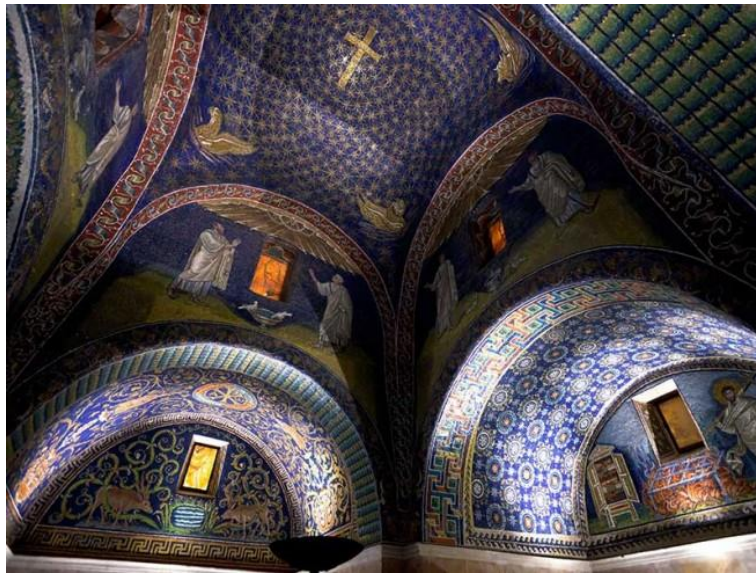
Kép sorszáma	Mi látható a képen?	Név
5.	Hagia Sophia	Iustinianus
3.	Mauzóleum	Galla Placidia
4.	Mauzóleum	Theoderich
1.	Biblia	Wulfila
2.	Szent Sír temploma	Szent Ilona

1)

2)

3)

4)

5)

10 pont

9) Válasszátok ki az alábbi lehetőségek közül a helyeset! Válaszaitokat karikázással jelöljétek!

- 1) A Kelet-Római Birodalom által a hunoknak fizetett évi adó a kincstárat jelentős/**csekély** mértékben terhelte.
- 2) A catalaunumi csatában zömmel **gyalogos**/lovasseregek ütköztek meg egymással.
- 3) Orestes 475-ben elűzte Julius Nepost és saját **fiát**/ testvérét Romulus Augustulust emelte császárrá.
- 4) A Meroving uralkodók a VIII. századtól egyre gyakrabban **májusra**/márciusra hívták össze seregszemlére alattvalóikat.
- 5) A vasárnap pihenőnappá tételét **Constantinus**/Theodosius császár rendelte el.
- 6) Az ún. „Alleluja- csata” 429. **Húsvétján**/Karácsonyán zajlott a britek és a szászok között.
- 7) Szent Kolumbán regulája **szigorúbb**/engedékenyebb Szent Benedek regulájánál.
- 8) Szent Bonifácot a pápa kölni érseki/**mainzi püspöki** méltóságba emelte.
- 9) A Karoling reneszánsz harmadik generációjának legkiemelkedőbb képviselője Hrabanus Maurus **Alkuin** /Eginhardt tanítványa volt.
- 10) A **cluny-i**/gorze-i apátságához köthető Mindenszentek ünnepének meghonosodása.

10 pont

10) Olvassátok el figyelmesen a forrásokat, majd válaszoljatok a kérdésekre!

„Dicsőséges császár, két olyan intézmény van, amely elsősorban kormányozza ezt a világot: az egyik a legfőbb papok megszentelt tekintélye, a másik pedig a királyi hatalom. A papok viselte teher annyiban nehezebb, amennyiben az isten ítélőszéke előtt az embereken uralkodó királyokért is nekik kell számot adniuk.”

Ki a fenti levél szerzője, melyik világi hatalom a címzettje?

Gelasius pápa, kelet-római császár

2p.

Ebben az időben .....serege számos egyházat kifosztott, mivel ő maga ekkor még a pogány tévelygéseknek volt a rabja. Tehát valamelyik templomból egy csodálatosan nagy és szép kelyhet ragadott el az ellenség az egyházi szolgálat egyéb ékességeivel együtt. Ennek az egyháznak a püspöke pedig a királyhoz küld, és azt kéri, hogyha már mást nem kaphat vissza a szent edényekből, legalább azt a kelyhet kaphassa vissza az egyház. Mikor a király ezt hallotta, így szólt a követhoz: „Gyere utánunk Soissons-ba, mert ott fogjuk szétesztani mindazt, amit szereztünk.

Írjátok a kipontozott helyre a király nevét! **Klodvig**

Milyen csodás esemény történt a keresztség felvétele alkalmával? **Egy galamb szent balzsamot hozott az égből a király felkenésére.**

Hol került sor a koronázásra? **Tours**

A zsákmány elosztás mely gyakorlatával szakított az uralkodó? **Felszámolta az elosztás egyenlő módját**

4 pont

Alboin pedig meghódította Vicenciát, Veronát és Venetia több városát is Patavium (Padova), Mons Silicis (Monselice) és Mantua kivételével. Venetia ugyanis nemcsak azon egy-két szigetből állott, amelyet manapság nevezünk Venetiának, mert akkor a határa Pannónia szélétől egészen az Addua (Adda) folyóig terjedt...

Melyik nép hódításairól számol be a történetíró, kik elől és honnan menekültek új hazájukba? **langobardok** itáliai hadműveletei, **avarok** elől **Pannóniából**

Hol volt a nép őshazája? **Skandinávia**

Kik voltak támadók legfőbb riválisai a térségben? **bizánciak**

Hol rendezték be fővárosukat? **Pavia**

Ki szüntette meg és mikor királyságukat? **774. Nagy Károly**

8 pont

„Amikor én, ...Augustus, és én, ... Augustus, kedvező előjelektől kísérvé .....érkeztünk és mindent fontolóra vettünk, ami a köz hasznára és javára szolgál, a többi dolog közt, melyekről úgy tűnt, hogy mindenkinek hasznára válnak, úgy döntöttünk, hogy mindenekelőtt és elsősorban olyan rendeleteket bocsátunk ki, amik biztosítják az istenség iránti tiszteletet és imádást, azaz hogy megadjuk a keresztényeknek és mindenkinek azt a szabad választást, hogy azt a vallást kövesse, amelyiket akarja, úgyhogy bármelyik istenség vagy mennyei hatalom jóakarattal lehessen irántunk és mindenki iránt, aki hatalmunk alatt él.”

Írjátok be a kipontozott helyekre a hiányzó neveket és a helységet!, **Constantinus, Licinius,**

Mediolanum

Mikorra datálható a fenti szövegrészlet? **313**

Milyen esemény előzte meg keletkezését? **Milvius folyónál vívott ütközet Maxentius csapataival/”In hoc signo vinces/Touto nika”**

Miről rendelkeznek a császárok? **vallásszabadságról**

6 pont

11) Mit ábrázol a kép?

Szent Márton kettévágja és megosztja a köpenyét egy koldussal, aki maga Krisztus.

Mi az ábrázolt szent hivatása? **katona**

Milyen csodás esemény a kapcsolódik e fenti hivatásról való lemondáshoz? **A császár nem akarja elengedni a katonai szolgálatból, Mártont gyávának tartja, fogságba veti, azzal vádolja, hogy fél a másnapi ütközettől, Márton ígéretet tesz, hogy fegyvertelenül hatol az ellenség közé, erre nem kerül sor, mert az ellenség békét kér.**

Soroljatok fel két szenthez kötődő csodát!

imádsággal megmenekül a hunyor okozta mérgezéstől, a halott katekumént visszahozza az életbe, az öngyilkos feltámasztása, a hirtelen támadt forgószél megváltoztatja a pogányok által kivágott fenyő dőlésirányát, a házat fenyegető tűz terjedési iránya Márton fellépése nyomán dacolva a széllel megváltozik, a béna leány meggyógyítása, a leprás meggyógyul csókjától

Hol és milyen egyházi tisztséget töltött be? **Tours, püspök**

Hogyan próbált kitérni a feladat elől? **Elbújt egy libaólban, de a ludak gágogásukkal elárulták hollétét.**

8 pont

13) Milyen kérdésekkel foglalkoztak az alábbi zsinatok? Kössétek össze a fogalmakat a zsinatokkal, majd röviden ismertessék a problémák lényegét! Egy elem felesleges!

II. níceai zsinat	képrombolás
efezusi	nesztorianizmus
I. níceiai	arianizmus
trienti	-
kalkedoni	monofizitizmus

Monofizitizmus> Tévtanítás, amely Krisztusban csak egy természetet ismer el abban az értelemben, hogy az isteni természet mintegy fölszívta az emberit.

Képrombolás> Szentképek tiszteletét támadó irányzat a keleti egyházban.

Nesztorianizmus> A hagyomány Nesztorioszt úgy bélyegezte meg, mint aki tagadta a személyes egységet Krisztusban, azaz mintha benne az istenség és az emberség elválasztva létezne, s csak a szeretet erkölcsi kapcsolata egyesítené a kettőt. Ezért Mária sem mondható „istenszülő”-nek, hanem csak „krisztusszülő”-nek, mert tőle csak az ember Krisztus született, akivel később az Ige erkölcsi egységre lépett.

Arianizmus> Arius által alapított eretnecség, mely szerint a Fiú nem egylényegű az Atyával.

8 pont

12) Összekeveredtek a helyek, nevek, fogalmak és évszámok. Találjátok meg az összetartozókat, majd állítsátok össze a történetet. Egy-egy megadott „elem” több állításban is szerepelhet! Annyi pont szerezhető, ahányszor a felsoroltak új információt hordozó mondatban szerepelnek!

774, Kis Pipin, 800, Aistulf, Fulrad, II. István, Soissons, Nagy Károly, Róma, III. Childerich, ravennai exarchátus, Zakariás, 751, Karoling, Szent Bonifác, 756, Pentapolisz, III. Leó, Desiderius, 754, Szent Péter- bazilika, pipini adomány, Meroving

Kis Pipin elküldte követét, Fulradot Zakariás pápához azzal a kéréssel, hogy támogassa királlyá koronázását a Meroving III. Childerich-hel szemben. A langobárd Aistulfól szorongatott pápa támogatásáról biztosította Kis Pipint, Szent Bonifác pápai legátus pedig 751-ben Soissonsban felkente királlyá.

A langobárdokkal szemben II. István pápa Kis Pipintől kért segítséget, ezért frank földre utazott, ahol a király nevében Fulrad apát fogadta. Kis Pipin először 754-ben indított eredményes hadjáratot, melyet követően Aistulf ígéretet tett a ravennai exarchátus és a Pentapolisz területének átadására. Ezt azonban nem tartotta be, ezért 756-ban a frank király újabb hadjáratot indított, melyet követően Fulrad királyi követként a visszafoglalt városok kulcsait Szent Péter sírjára helyezte. A longobárdok és a pápaság közötti konfliktus végleges megoldására 774-ben Nagy Károly vállalkozott, legyőzve Desiderius langobárd királyt. Nagy Károly megerősítette a pipini adományt, a ravennai exarchátus területét azonban megtartotta magának.

III. Leó pápa 800 Karácsonyán Rómában a Szent Péter-bazilikában Nagy Károlyt császárrá koronázta.